

діючого обладнання. Стратегію сталого розвитку Корпорації, за результатами проведених нами досліджень, пропонується удосконалити за наступними напрямками: 1) забезпечення більш широкої публічності Корпорації (більша кількість публікацій про операційну діяльність та сталий розвиток, про соціальні та благодійні проекти, про екологічні аспекти діяльності (проекти та програми) тощо; 2) більш активна позиція Корпорації в Інтернет просторі – на офіційному сайті, у соціальних мережах – там, де значний час знаходиться цільова аудиторія; 3) враховуючи, що продукція Корпорації є візитівкою Харкова, пропонується активізувати напрям онлайн-торгівлі; 4) розробити віртуальний тур про Корпорацію, її історію та сучасні досягнення, про нову продукцію та нові технології виробництва, фірмову торгівлю тощо. Впевнені, що реалізація запропонованих напрямів удосконалення Стратегії сталого розвитку Корпорації «Бісквіт-Шоколад» позитивно вплинуть на її подальшу діяльність.

Бібліографічний список:

1. Консолідований звіт про управління ПРАТ «Харківська бісквітна фабрика» за 2021 рік.
URL: <https://drive.google.com/file/d/1J5VdQCULJLkeZuRDMnMPp2KVWYyCJwFaf/view> (дата звернення: 27.03.2022).
2. Офіційний сайт Корпорації «Бісквіт-Шоколад».
URL: <https://biscuit.com.ua/uk/about> (дата звернення: 27.03.2022).

УДК: 330.322.54

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ В УКРАЇНІ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ ТА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ПРИЙОМУ КАПІТАЛУ

Тодріна І.В., кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків, Україна

Розвиток в Україні збалансованої, конкурентоспроможної ринкової економіки передбачає пошук оптимальних та ефективних механізмів включення в систему глобальних господарчих зв'язків. Важливе значення має активізація інвестиційного вектору розвитку, зокрема залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Актуалізація питання про інвестування в економіку України визначається багатьма причинами, серед яких можна виділити: відсутність мотивацій до інвестування у багатьох груп внутрішніх інвесторів, низький рівень нагромадження інвестиційних ресурсів практично усіма групами інвесторів, консервативність напрямів інвестування, їх слабка залежність від сучасних потреб трансформаційної економіки. Проте особливо актуалізувала проблематику інвестування безпрецедентна військова агресія Російської федерації проти України. Післявоєнна розбудова країни потребуватиме докорінної структурної трансформації економіки України, яка потребуватиме значних інвестиційних вкладень, мобілізація яких всередині країни практично неможлива. За експертними оцінками у найближчі роки економіка України невзможі розвиватися за рахунок власних коштів, а її потреба у зовнішньому фінансуванні лише на першому етапі відбудови оцінюється в 750 млрд. дол. [3]. В цьому аспекті значно підвищується значення інвестиційної складової економічної безпеки України.

Тому на порядку денному постає створення ефективних механізмів, які б дозволили консолідувати та цілеспрямовано використовувати реально існуючий інвестиційний потенціал національної економіки, зменшити обсяги відтоку капіталу, підвищити інвестиційну складову модернізації української економіки. У зв'язку з цим, формування сприятливого інвестиційного клімату та ефективної системи прийому капіталу з метою стимулювання інвестиційного процесу, активізації структурних зрушень є особливо актуальним.

Теорія інвестицій пройшла складний шлях розвитку.

Перші спроби осмислення й обґрунтування доцільності застосування інвестиційної політики як інструменту впливу на зростання обсягів капіталу були здійснені у працях засновників класичної школи політичної економії А.Сміта та Д.Рікардо.

У працях Дж. Мілля, Ж.-Б. Сея, Ф. Бастія, Т. Мальтуса були поглиблені уявлення щодо сутності інвестицій і вперше сформульовані параметри інвестиційної моделі розвитку економіки. Представники неокласичної теорії (Дж. Б. Кларк, Л. Вальрас, А. Маршалл, Д. Гобсон, А. Пігу, Р. Хутрі) основну увагу в своїх дослідженнях зосередили на мікроекономічному інвестиційному аналізі.

Кейнсіанські підходи були суттєво поглиблені в теоріях представників «неокейнсіанської школи» (Е. Хансена, Р. Харрода, Дж. Хікса), головним змістом яких стала проблема формування моделей інвестиційного регулювання забезпечення економічної рівноваги,

виявлення зв'язків між інноваційними інвестиціями та економічними змінами.

Питання та проблеми розвитку інвестиційних процесів досліджувалися у роботах українських вчених та практиків, зокрема С. Галузи, В. Гесця, Б. Кваснюка, В. Соболева, А. Чухна, О. Яременко.

Розгляд особливостей інвестиційних процесів в економіці України доцільно почати з визначення базових категорій, зокрема інвестиційного клімату. Поняття «інвестиційного клімату» застосовується до аналізу умов та середовища ефективного використання інвестицій. Інвестиційний клімат (ІК) – це сукупність політичних, економічних, соціальних, організаційних, правових, культурних чинників, передумов, що визначають інвестиційну привабливість чи непривабливість а також доцільність (чи недоцільність) інвестування в економіку певної країни, регіон, корпорацію [2, с. 21]. Можна визначити три найбільш характерні підходи до оцінки ІК.

Перший підхід – звужений. Для визначення ІК аналізуються динаміка макроекономічних показників (валового внутрішнього продукту, національного доходу, нагромадження і споживання), регуляторна політика, рівень розвитку фондового ринку.

Другий підхід – факторний. Він базується на оцінці певної сукупності чинників, що впливають на інвестиційний клімат, зокрема економічний потенціал (ресурсна забезпеченість, рівень розвитку інфраструктури; загальні умови господарювання (розвиток галузей матеріального виробництва, розвиток будівельної галузі); політичні чинники (рівень розвитку законодавчої бази, наявність консенсусу у відносинах центру та місцевої влади); соціокультурні чинники (рівень життя населення, рівень розвитку охорони здоров'я, освіти, житлово-комунального господарства, відношення до іноземних інвесторів); організаційно-правові чинники (традиції дотримання законів у даній країні, рівень управлінського професіоналізму, етика підприємництва) тощо.

Третій підхід – ризиковий. Основними складовими ІК визначаються інвестиційний потенціал і ризики.

Отже поняття інвестиційного клімату є складним і комплексним і може розглядатися на макроекономічному і мікроекономічному рівнях. На макроекономічному рівні ІК складається з політичного, економічного і соціального клімату. Вирішальну роль відіграють державна політика по відношенню до іноземного капіталу, традиції дотримання міжнародних домовленостей, схильність до націоналізації

іноземної власності, усталеність державних інституцій, традиції передавання влади, рівень втручання держави в економіку. Серед економічних параметрів іноземні інвестори особливо чутливі до стійкості валютного курсу, рівня інфляції, ціни кредитних ресурсів, прозорості податкової політики. Ключове значення надається чинникам, що впливають на розмір витрат – вартості робочої сили, її співвідношенню із продуктивністю праці.

На мікрорівні інвестиційний клімат знаходить свій прояв через двосторонні угоди фірми-інвестора і суб'єктів господарювання. Таким чином відбувається конкретизація узагальненої оцінки інвестиційного клімату в процесі реальної взаємодії інвестора та реципієнта капіталу [1, с. 67].

Згідно з експертними висновками до негативних характеристик інвестиційного клімату в Україні відносять: нерозвиненість інституцій, що повинні сприяти активізації іноземного інвестування; непередбаченість політичного клімату; слабку мотивацію щодо інвестування; високий рівень фіскального навантаження; високий рівень корупції; низький рівень місцевого менеджменту; низький рівень підготовки інвестиційних проєктів. Сьогодні основним чинником, що визначає усі інвестиційні процеси в країні є війна.

Інвестиційний клімат – категорія, що відображає реально існуючі умови залучення інвестицій з точки зору їх сприйняття іноземним інвестором. Проте, інвестиційний клімат значною мірою є результатом управлінської діяльності держави. Держава може свідомо формувати певне інвестиційне середовище, або здійснювати політику без урахування можливих наслідків для іноземного інвестора, що опосередковано впливає на останнього. Таким чином, кожна країна, відкрита для іноземного інвестування, має певну систему прийому капіталу (СПК). Система прийому капіталу – це сукупність правових норм і інститутів, які втілюють державну політику відносно іноземних інвесторів.

СПК та ІК знаходяться у взаємодії. СПК є одним з ключових параметрів інвестиційного клімату, проте відіграє і певну самостійну роль у відношенні до нього, оскільки здатна змінювати ІК.

В якості основних «больових точок» іноземні інвестори визначають складне адміністрування бізнесу, проблеми із митним оформленням товарів, складне податкове законодавство, високий рівень корупції, рейдерство.. Іноземні інвестори зазначають, що головні зусилля витрачаються не на роботу на українському ринку, а подолання спротиву з боку СПК.

Важливим аспектом ефективності впливу інвестицій на функціонування економічної системи є взаємозв'язок напрямів інвестування та структури економічної системи. Якщо структура інвестицій відповідає технологічній структурі виробництва, то тим самим забезпечується розширене відтворення, але в межах існуючої структури виробництва. Для того, щоб здійснити структурні технологічні зміни та забезпечити розвиток внутрішнього ринку високих технологій, необхідно, щоб інвестиції, забезпечуючи удосконалення усіх видів виробництва, пріоритетне зосереджувались на тих виробництвах і в тих галузях, які визначають прогресивний розвиток економіки, тобто поліпшення її структури на новій інноваційній основі. І навпаки, якщо інвестиції спрямовуються переважно у непріоритетні галузеві напрямки, то її структура може погіршуватися. Різні види залежностей між структурою інвестицій і структурою виробництва та технологічними укладами дають можливість моделювати ці процеси, встановлювати найбільш раціональні і ефективні співвідношення між ними.

Бібліографічний список:

1. Мошляк І.О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. (2(54)). С. 65-71.
2. Новак І. Сприятливий інвестиційний клімат як фактор активізації інвестування в Україні. *Вісник ТНЕУ*. 2015. № 2. С. 18-27.
3. Шмигаль розповів, скільки грошей потрібно Україні на перший етап відбудови. URL: <http://www.unian.ua/economics/finance/shmigal-rozpoviv-skilki-groshey-potribno-ukrajina-na-pershiy-etap-vidbudovi-12105042.html> (дата звернення: 07.04.2023).

УДК: 338.43:635(477)

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ОВОЧІВНИЦТВА

Чердніченко О.О., кандидат технічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8908-4113>

Овочівництво є важливою, розвиненою, ефективною високоприбутковою та конкурентоспроможною галуззю вітчизняного